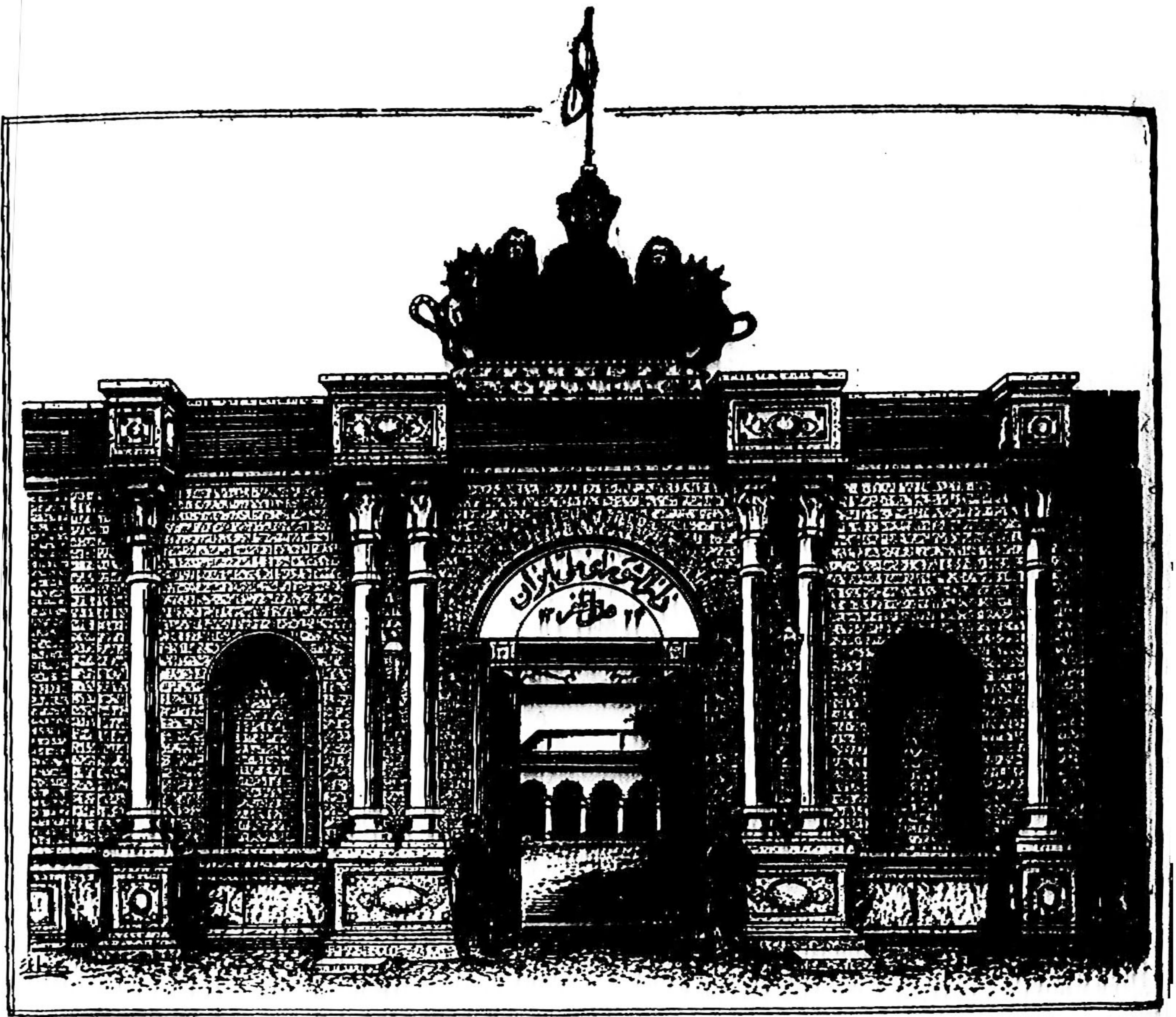

— دوره ششم تقنینیه —

<p>جلسه ۱۹۰</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره ۱۵۵</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه یکشنبه ۱۷ دیماه ۱۳۰۶ مطابق ۱۴ رجب المرجب ۱۳۴۶</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ایران سالبانه ده تومان خارجہ « دوازده تومان قیمه تک شماره یک قران</p>

فهرست مندرجات

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تصویب مرخصی آقای بیات	۲۱۱۵	۲۱۱۶
۲	اخذ رأی نسبت باجرا و کلیه لایحه تخصیص اضافات عایدات سنه ۱۳۰۶ به مخارج معینه و تصویب آن	۲۱۱۶	۲۱۲۰
۳	قانون اجازه پرداخت و اعتبارات مخصوصه از محل اضافه عایدات ۱۳۰۵	۲۱۲۱	

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس يك شنبه ۱۷ دیماه ۱۳۰۶ مطابق ۱۴ رجب المرجب ۱۳۴۶

جلسه ۱۹۰

<p>غائبین با اجازه جلسه قبل آقایان جمشیدی - دشتی - حشمتی - فومنی - میرزا ابراهیم آشتیانی غائبین با اجازه جلسه قبل</p>	<p>(مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای پیرنیا تشکیل گردید) (صورت مجلس بوم شنبه ۱۶ دی ماه قرائت شد)</p>
---	---

آقایان : حاج علی اکبر امین - شیروانی - اسدی
 بیات - ذوالقدر - آیه الله زاده خراسانی - امام جمعه
 شیراز - اعظمی - نظام مافی - زارع - قوام - فرمند
 حاج حسن آقا ملک - بنی سلیمان - عدل - میرزا حسن
 خان ونوق - حاج غلامحسین ملک
 در آمدگان با اجازه جلسه قبل

آقایان : دهستانی - افخمی

در آمدگان با اجازه

آقایان : ملک مدنی - نجومی - وکیلی - جهانشاهی
 جوانشیر - بحیبی خان زنگنه - آیه الله زاده اصفهانی
 رئیس -- آقای دکتر رفیع
 دکتر رفیع - آقای فرش را در صورت جلسه غائب با اجازه
 نوشته اند در صورتیکه ایشان مریض بوده اند و کتباً هم
 استعجازه نموده بودند

رئیس -- آقای امامی

امامی - آقای قایم مقام عدل را جزو غائبین با
 اجازه نوشته اند در صورتیکه ایشان مریض هستند و در
 مریضخانه میباشند و از کمیسیون هم استعجازه شده است
 استدعا دارم مقرر فرمائید اصلاح شود.

رئیس -- مراجعه میشود و بعد اصلاح میشود

رئیس -- صورت مجلس ابرادی ندارد

(گفتند - خیر)

رئیس -- صورت مجلس تصویب شد

(خبر کمیسیون عراقی راجع برخصی آقای بیات
 بشرح ذیل خوانده شد)

آقای بیات - نماینده محترم بواسطه کسالتی که در
 نتیجه فون مرحوم خلد آشیان آقای حاج سهم الملك
 رحمة الله علیه عارضشان شده است تقاضای بکراه مرخصی
 از تاریخ ۶ آذر نموده کمیسیون تقاضای نماینده محترم را
 تصویب و خبر آن را تقدیم میدارد.

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده بارها عرض کرده ام اگر کسی
 اجازه بخواهد بدون استفاده از حقوق موافقم و اجازه می
 با استفاده از حقوق را نمیتوانم موافقت کنم از این
 جهت ابدأ موافق نیستم با مرخصی های با استفاده از
 حقوق حالا اگر چه يك مصیبت بزرگی به آقای
 بیات وارد شده و حق دارند برای اصلاح کار هاشان
 يك مدتی توقف کنند از این حیث مخالف نیستم ولیکن
 بطور کلی مخالفم که هر کس هر گرفتاری دارد با کارهای
 شخصی دارد یا بخواهند بروند به اروپا آنوقت به اسم
 ناخوشی یا اسم های دیگر از حقوقش هم استفاده کند
 و ماهی سیصد تومان از ملت بگیرد به این ملاحظات
 بنده تا زنده هستم با این قبیل مرخصی ها موافق نیستم

رئیس -- آقای عراقی

عراقی - آقای فیروز آبادی میفرمایند من با مرخصیها
 مخالف نیستم ولی با گرفتن حقوق مخالفم اگر نخواهد
 حقوق بگیرد اجازه مرخصی معنی ندارد. ولی چیزیکه
 هست آقای بیات بعد از اینکه مرخصی خواستند و رفتند
 يك گرفتارهایی برایشان پیدا شد که همه آقایان
 مسبوقند آقای بیات هم بکنفر نماینده هستند که خود
 حضرتعالی تصدیق دارید که هیچوقت از مشاغل و خدمات
 ملی کوتاهی نکرده و همیشه سرکار خودشان بوده اند و هیچ
 وقت غائب نبوده اند. شما می فرمائید تا من زنده هستم
 به این قضا با رای نمیدهم معلوم نیست که بنده و جنابعالی
 تا زنده هستیم در مجلس باشیم اگر بهفتاد سال رسیدیم
 دیگر نیستیم

فیروز آبادی - انشاءالله نیستم اگر باشم

عراقی - در هر صورت آقای بیات باین علت مرخصی
 خواسته اند نه اینکه خواسته باشند در آنجا بمانند و
 مسئله فائحه خوانی در عراق بکطور است که حضرتعالی
 نمیدانید که وقتی حاج سهم الملك و امثال آنها مرحوم

میشوند فائحه آنها غیر از اینجا است که سه روز باشد
 آنوقت که چله ایشان تمام شود همینطور مشغول فائحه
 و غیر اینها هستند بنا بر این خوبست آقای هم موافقت
 بفرمایند.

رئیس -- رای گرفته میشود برخصی آقای بیات آقایان
 که موافقتند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد. لایحه اضافات مذاکره درش
 شده است ولی رایش باقی مانده است که امروز باید برای
 گرفته شود چون بنده در جلسه قبل نبودم پاره مطالب
 را قبلاً بایستی استعمال کنم بعد رای گرفته شود
 پیشنهاد تجزیه شده بود از طرف آقای بامداد و آقای
 روحی.

بامداد - بنده دو پیشنهاد دیگر تقدیم کردم

روحی - بنده مسترد میدارم

رئیس -- تقاضای تجزیه را مسترد میکنید؟

روحی - بلی

فیروز آبادی - بنده تقاضای تجزیه میکنم

رئیس -- چند جزئش را؟

فیروز آبادی - تمامش را

رئیس -- آقایانیکه تقاضای رأی مخفی کرده اند برای

رأی قطعی است که در آخر گرفته میشود؟

مدرس - خیر فقره به فقره باید رأی مخفی گرفته شود.

رئیس -- در پیشنهاد نوشته نشده است که بازده

رای مخفی گرفته شود

مدرس - مقصود امضا کنندگان پیشنهاد این است

که در هر جزء رأی مخفی گرفته شود.

رئیس -- بسیار خوب

باسائمی - اجازه میفرمائید

رئیس -- این مسئله که دیگر صحبتی ندارد در چه

موضوع است

باسائمی - راجع به همین مسئله که فرمودید.

رئیس -- بفرمائید.

باسائمی - همانطور که فرمودید در متن تقاضا راجع
 به اجراء ماده تقاضای رأی مخفی نشده و عبارتند که در
 جلسه گذشته قرائت شد حاکی از این بود که راجع
 بکلیه ماده تقاضای رأی مخفی شده است در این صورت
 باید افرادی که تقاضای رأی مخفی کرده اند یکی یکی این
 تقاضا را بکنند زیرا مفاد آن عبارت کافی نیست

رئیس -- خوب آن تقاضا خوانده میشود اسامی

امضا کنندگان هم خوانده میشود هر کس خواست

تقاضا میکند

(پیشنهاد مزبور اینطور خوانده شد)

امضا کنندگان ذیل پیشنهاد میکنیم که در مورد لایحه

اعتبارات از محل اضافه عایدات ۱۳۰۵ رأی مخفی گرفته

شود سید حسن زعیم

رئیس -- آقای زعیم

زعیم - بله بنده تقاضا میکنم که در جزء مجزء رأی

گرفته شود. چون پیشنهاد تجزیه بعد آمده

رئیس -- آقای بهار

بهار - موافقم

رئیس -- آقای حاج شیخ بیات

حاج شیخ بیات - موافقم

رئیس -- آقای شیخ الاسلام

شیخ الاسلام موافقم

رئیس -- آقای بامداد

بامداد - موافقم

رئیس -- آقای بهبهانی

بهبهانی - موافقم

رئیس -- آقای معتمد التولیه

ممتد التولیه - موافق

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - موافق

رئیس - آقای اهری

اهری - موافق

رئیس - آقای آقا سید بعقوب

آقا سید بعقوب - بنده هم موافقم . عرض دارم

رئیس - آقای فومنی

(حاضر نبودند)

رئیس - آقای تقی زاده

تقی زاده - موافق

رئیس - آقای دکتر مصدق

دکتر مصدق - موافق

رئیس - آقای زنجانی

زنجانی - موافق

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی

حاج میرزا مرتضی - موافق

رئیس - آقای مدرس

مدرس - موافق

یکی از نمایندگان - آقای فومنی نیستند

نگهبان - بجای ایشان آقای مدرس هستند

رئیس - راجع به اجزاء رای میگیریم به اعلام

هم یکی یکی مطرح میشود رای که گرفته میشود یا به رد یا به قبول یا به کسر است ترتیب رای را هم هر چند آقایان مطلعند ولی احتیاطاً عرض میکنم : هر يك از آقایان دو مهره داده میشود یکی سفید یکی سیاه سفید علامت قبول سیاه علامت رد بعد از اینکه اعلام شد که رای میگیریم تشریف میآورید پای کرسی نطق اول يك مهره تقشیه از آقایان منشی ها میگیرید یکی از آن دو مهره ها هر کدام را که میخواهید بدلتخواه میندازید

نوی این ظرف فلزی آن مهره دیگر نزد خودتان باقی میماند تشریف میآورید بالا مهره تقشیه را میندازید نوی ظرفی که اینجا است بعد یکی از آن دو مهره که پهلوان باقی مانده است در ظرفی که در دست آقای نگهبان است خواهید انداخت و بعد بجای خودتان تشریف میبرید . نسبت مهره ها هم چون در جلسه گذشته اشکال پیدا شده بود از قراری که اداره مباشرت اطلاع میدهد آن مهره ها را عوض کرده اند و مهره های جدیدی تهیه کرده اند آقا سید بعقوب - يك تبصره راجع بماده عرض کرده ام رئیس - تبصره موقتش حالا نیست

آقا سید بعقوب - شاید ماده بکلی از بین رفت

رئیس - تبصره اول گفته شود یعنی اول بفرع رای

بگیریم بعد به اصل

آقا سید بعقوب - میخواهم به بینم این تبصره قابل توجه میشود یا نه ؟

رئیس - اگر ماده قبول شد تبصره قرائت میشود توضیح میدهید بعد رای میگیریم و اگر ماده تصویب نشد تبصره موضوعی ندارد آقای ارباب

ارباب کیبخصرو - عرض نموده همان بود که فرمودید

رئیس - عده حضار صد نفر است . در قسمت اول

پیشنهادی نرسیده است رای میگیریم به قسمت اول (مهره های رای توزیع شد)

رئیس - آقایان ممکن است تشریف بیاورند

(اخذ آراء بعمل آمده نتیجه بقرار ذیل حاصل شد)

مهره تقشیه ۹۹ مهره سفید علامت قبول ۶۰

مهره سیاه علامت رد ۳۹

رئیس - قسمت اول با ۶۰ رای تصویب شد . در

قسمت دوم آقای فیروز آبادی پیشنهاد کرده اند پنجاه هزار تومان داده شود رای که گرفته میشود به پنجاه هزار تومان است

دادگر - پیشنهاد بنده مقدم است

رئیس - آقای فیروز آبادی پیشنهاد کرده اند

راجع به سجل احوال پنجاه هزار تومان داده شود آقای دادگر ۹۹ هزار تومان آن کمتر را باید اول رای گرفت اینجا گفته شد رای مخفی که پیشنهاد شده است به تمام اقلام است راجع بقابل توجه بودن اصل لایحه دولت در افلامش رای مخفی خواهیم گرفت ولی در این پیشنهاد آن که میشود بیست هزار تومان و ده هزار تومان باقیام و قعود رای گرفته میشود

بعضی از نمایندگان - صحیح است .

(پیشنهاد آقای فیروز آبادی بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که نوشته شود فقره دوم برای جبران کسر عایدات سجل احوال پنجاه هزار تومان

فیروز آبادی - اولاً عقیده بنده این است که این صد هزار تومانی که برای بودجه سجل احوال پیشنهاد شده بماند تا بودجه سجل احوال بیاید در مجلس تا به بینیم چقدر است آنوقت رای بدیم این که نشد به این ملاحظه بنده پنجاه هزار تومان پیشنهاد کردم که فعلاً همین مبلغ کافی است اگر معلوم شد که باز هم کسر داریم ممکن است که رای بدیم ولی وقتی که معلوم نیست همین مبلغ پنجاه هزار تومان کافی است مخبر - کمیسیون این پیشنهاد را قبول نمیکند .

رئیس - رای گرفته میشود بقابل توجه بودن این

پیشنهاد آقایان موافقین قیام فرمایند

(چند نفری برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد

دادگر - بنده پیشنهاد خودم را استرداد میکنم

رئیس - این را باید عرض کنم که این ترتیبی که حالا پیش آمده است سابقه نشود چون قبل از اینکه رای بگیریم باید توضیحات داده میشد ولی چون در جلسه قبل توضیحاتی داده نشده بود این است که بنده حالا

به آقای فیروز آبادی عرض کردم که توضیح بدهند فعلاً رای که گرفته میشود به صد هزار تومان است عده حضار ۹۹ نفر است

(مهره های رای توزیع شد)

رئیس - آقایان ممکن است تشریف بیاورند

(اخذ آراء بعمل آمده نتیجه بترتیب ذیل حاصل شد)

مهره تقشیه ۹۹ مهره سفید ۵۹ مهره سیاه ۴۰

رئیس - عده حضار ۹۹ با ۵۹ رای تصویب شد چند

دقیقه تنفس داده میشود

(در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و بفاصله نیمساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - قسمت چهارم مطرح است آقای فیروز آبادی

پیشنهادی کرده اند قرائت میشود

(اینطور خوانده شد)

پیشنهاد می کنم که فقره چهارم که سیزده هزار تومان چراغ دریائی را معین کرده نوشته شود شش هزار تومان

فیروز آبادی - چون از حالا تا آخر سال دوماه بیشتر باقی نمانده اینجا نوشته شده مخارج چراغ دریائی سیزده هزار تومان ما باید بدانیم که در این دوماه ونیم چقدر خرج چراغهای دریائی میشود اگر برای این دوماه ونیم است که مبلغ سیزده هزار تومان خیرینی زیاد است پس باید اینجا توضیح بدهند که این مبلغ برای این دوماه و نیم است یا یکسال است بالاخره مقصود از این پیشنهاد این است که توضیح بدهند که اگر این مبلغ برای همین دوماه ونیم است معلوم شود و این پیشنهادی را که بنده کرده ام برای این دوماه ونیم کافی است و اگر غیر از این است که بعد از توضیح دادن بنده پیشنهاد خودم را پس میگیرم

مخبر - این سیزده هزار تومانی که ملاحظه میفرمائید

قیمت این چراغها است و نمیشود کسرش کرد
فیروز آبادی - غرض بنده این بود که بدانم این
سیزده هزار تومان برای چیست اگر قیمت چراغ است
پس میگیریم
مخبر - در آنجا باید نوشته شود (قیمت و مخارج)
نوشته شده است (قسمت) اصلاح بفرمائید

رئیس - قیمت و مخارج چراغهای دریایی؟ رأی
گرفته میشود بمبلغ سیزده هزار تومان به رای مخفی.
فیروز آبادی - بنده يك عرضی داشتم که بطور
کلی است و راجع باین فقره تنها نیست اجازه میفرمائید؟
رئیس - نمیشود آقا (عده حضار نود و هشت نفر
است مهره های رای توزیع شد)

آقا سید یعقوب - بنده عرض نظامنامه دارم اگر
اجازه میفرمائید عرض کنم؟
رئیس - خود نظامنامه میگوید در بین رای نمیشود
حرف زد

آقا سید یعقوب - پس کی این عرض را بکنم؟ خبر
فوت ماده نظامنامه را میخواهم بدم
رئیس - آقایان تشریف بیاورند رأی بدهند. عده
حضار ۹۸ نفر است

(اخذ آراء بعمل آمده نتیجه بترتیب ذیل
حاصل گردید)
مهره تقشیه ۹۸ مهره سفید علامت قبول ۶۷
مهره سیاه علامت رد ۳۱

رئیس - عده حضار را عرض کردم نود و هشت نفر
است ولی بعد آقای ارباب هم آمدند و نود و نه شد با
شصت و هفت رای تصویب شد. آقای فیروز آبادی راجع
به قسمت پنجم دو پیشنهاد دارید کدامش مطرح شود؟
فیروز آبادی - عرض کنم اولاً پیشنهاد حذف کردم
و چنانچه ممکن شود این ماده را بجهت مطالبی که بارها
عرض کرده ام حذف کنند ما که تلگراف نسیم

در مملکت هیچ نداریم و خودمان هم نباید منکر بشویم
که چیزی نداریم این چهل و هشت هزار تومان را حذف
کنند آنوقت با این وجه و بایک چهل و هشت هزار
تومان دیگری که از جاهای دیگر کسر شود ممکن است يك
کارخانه در این مملکت بیاورند و هزار قسم استفاده ازش
بکنند. برای این تلگراف نسیم تا بحال صد هزار تومان
بیشتر با کتر پول داده ام ولی فایده اش را هنوز نفهمیدیم
چيست. حالا آقایان میدانند بنده نمیدانم چیست و
نصورت میکنم این چهل و هشت هزار تومان هم که تصویب شود باز بهمان
حال بیفایده ماند. بنده هم مثل سایر آقایان علاقه به مملکت
دارم ولی اصلاح مملکت را باین چیزها نمیدانم. اصلاح
مملکت را این میدانم که این پولها را بر داریم و
يك کاری کنیم که نان بجهت مردم پیدا شود، کار بجهت
مردم پیدا شود. دیگر بیشتر از این سزاوار نیست مردم
را کرسنه نگاهداشتن باین ملاحظه بنده پیشنهاد حذف
این قلم را کردم. اگر صلاح میدانند حذف کنند و
الا پیشنهاد بعدیش را کرده ام که لا اقل بیست هزار
تومان تصویب شود و بهمین اکتفا کنند و آن بیست و
هشت هزار تومان دیگر را بمصارف لازمه دیگری برسانیم
رئیس - آقای باسائی

باسائی - اگر فرضاً به پیشنهاد فعلی آقای فیروز آبادی
ما موفق میشدیم يك کارخانه چهل و هشت هزار تومان
وارد این جا میکردیم و يك مهره یا بیچی از آن کارخانه
خراب میشد که در حدود هزار تومان قیمتش بود آیا
باید بقیه آن کارخانه را سراپ کرد یا اینکه باید هزار
تومان دیگر داد و آن را تکمیل کرد؟ يك میلیون
پول خرج مؤسسه تلگراف نسیم شده بالاخره در بیست
هزار تومان دیگر هم خرج دارد باید این پولها را خرج کنیم
تا از این مؤسسه استفاده کنیم. تلگراف بیسیم در دنیاى کنونی
از فنون استقلالی مملکت است جنابعالی هم راجع بفقرا و
ضعفا که میفرمائید جایش اینجانب نیست آرا در جای دیگر
بام صحبت میکنیم

رئیس - در موقعیکه رای قطعی میگیریم در این ماده
تکلیف حذفش هم معلوم میشود آقای آقا سید یعقوب
آقا سید یعقوب - بنده مکرر در این موضوع عرض
کرده ام نظامنامه یا قانون اختصاص بیکدسته دون دسته
دیگر ندارد نفعش عاید همه است امروز اگر بنده در
اقلیت هستم شاید خدای نخواستہ يك روزی در اکثریت
شما بیایم یا شما در اقلیت وارد شوید ولی خدا نکند شما
اقلیت بشوید پس يك چیزی که برایش قانون یا نظامنامه
گذاشته میشود نفعش برای همه است. بنده میخواهم عرض
کنم یکی از اصول آزادی عقیده در مجلس همین موضوع
رای مخفی است. که حقیقه رای مخفی کاملاً معنای مشروطیت
و آزادی وکیل و آزادی ملک را حفظ میکند و این معنا
را نظامنامه بموجب بکار داده حفظ کرده است در يك مسائلی
که بعضی ها عقیده ندارند و بعضی ها عقیده دارند تقاضای
رای مخفی میکنند ولی عرض کردم رای مخفی برای بنده
تنها نافع نیست برای همه است اگر نظامنامه حضورتان
هست مراجعه کنید و اگر نیست بنده عرض میکنم شاید
فردا يك اکثریتی پیدا شود که من هم داخل آن باشم
و شما را باجماع کنم. بنده ماده هشتماد و نه را قرائت میکنم
ماده ۸۹ - ترتیب اخذ رای از این قرار است.
هر نماینده پس از اینکه يك مهره تقشیه از یکی از
منشیان گرفت ورقه رای خود را در ظرف رای که در
محل نطق است انداخته مهره را در ظرفی که در روی
بیز منشیان دست راست است می اندازد) این جا دیگر
در نظامنامه همچو چیزی ندارد که دو نفر منشی آنجا
بنشینند و ظرف رای را بگیرند و آقایان مهره رای
خودشان را بیندازند) بنده میخواهم کاری بکنم که
فلسفه رای مخفی در يك موضوعی که هیچ اهمیت ندارد
از بین نرود بکنفر تقاضا کرده بود رای مخفی گرفته
شود چون مطلب معلوم شد يك مهره سفید میدهد یکی
مهره سیاه من اساس را عرض میکنم حالا باز اختیار
با آقایان است اکثریت دارید میتوانید نظامنامه را

از بین ببرید و بکلی نابود کنید. قانون را از بین ببرید
ولی بنده عرض میکنم بترسید از آن روزی که مثل بنده
کرفزار اقلیت بشوید. امر با خودتان است ولی این
ترتیب بر خلاف نظامنامه است که آنجا دو نفر منشی
به ایستند حالا آقای رئیس میفرمایند بر خلاف نیست
چه عرض کنم ولی بنده عرض میکنم فلسفه آزادی رای
را حفظ کنید منشی آنجا نباید بایستد.

رئیس - این ترتیب بر خلاف نظامنامه نیست
مدرس - مخفی نیست
رئیس - نظامنامه تصریحی در این باب ندارد
آقا سید یعقوب - نظامنامه نگفته است منشی باید
آنجا بایستد.

مدرس - بسیار خوب رای علنی است
رئیس - حالا اگر میفرمائید که نظامنامه تفسیری لازم
دارد چه عرض کنم ولی در دوره دوم و سوم و چهارم و پنجم
تاحالا همینطور عمل شده است (نمایندگان - صحیح است)
اگر در نظامنامه میفرمائید عیبی هست ممکن است بعد
پیشنهاد بفرمائید آن را اصلاح کنید.

مدرس - بناء علیهذا اگر رای علنی است ما تقاضایمان
را پس میگیریم
بامداد - اصلاً رای مخفی بیخود پیشنهاد شد
رئیس - رای گرفته میشود به قسمت پنجم آقایان
ممکن است تشریف بیاورند رای بدهند عده نود و
پنجاه نفر است

(اخذ آراء بعمل آمده نتیجه بقرار ذیل
حاصل گردید)
مهره تقشیه ۹۷
مهره سفید علامت قبول ۶۷
مهره سیاه علامت رد ۳۵

رئیس - عرض کردم عده حضار ۹۵ است ولی
آقایان ثابت و دکتره صدق بعد تشریف آوردند. عده حضار

۹۷ یا شصت و دو رای تصویب شد. قسمت ششم اعانه
سلسله ده هزار تومان. آقای روحی
روحی - بنده میخواستم از مخبر محترم يك توضیحی
راجع باین اعانه بپرسم و بدانم که این اعانه بچه مصرف
می رسد ...

رئیس - حالا موقعش نیست باید پیشنهاد بشود بعد
بفرمائید. عده حضار ۹۵ نفر است.

(اخذ آراء بعمل آمده نتیجه باین ترتیب حاصل شد)

مهره نفتشیه ۹۵

مهره سفید علامت قبول ۶۴

مهره سیاه علامت رد ۳۱

رئیس - عده حضار نود و پنج نفر با شصت و چهار
رای تصویب شد قسمت هفتم مطرح است. راجع به
قسمت هفتم پیشنهادی رسیده است آقای حاج شیخ بیات
راجع به رای اظهاری دارید بفرمائید

حاج شیخ بیات - البته آقایان تصدیق میفرمایند که
ما بازده نفری که پیشنهاد رای مخفی کردیم يك فلسفه
بنظر خودمان گرفتیم و از نقطه نظر آن فلسفه این
پیشنهاد را تقدیم مقام ریاست کردیم و آن فلسفه
در حقیقت عبارت از آزادی عقیده است یعنی هر
کس روی عقیده واقعی خودش رایش را بدهد
پیشنهاد رای مخفی از نقطه نظر حفظ عقیده است و اینکه

آقای آقا سید یعقوب هم تذکری راجع به نظامنامه دادند
بواسطه این بود که چون در نظامنامه ایستادن منشی را
در پشت تریبون قید نکرده از این جهت برای حفظ نظر
پیشنهاد کنندگان آن بیان را فرمودند که خوبست
منشی ها در پشت تریبون نایستند و هر کسی بیاید رای
خودش را بیندازد و برود. از این نظر بود و الا اگر
نظامنامه تصریح کرده بود که باید منشی اینجا بایستد
البته نمیشد خلاف آن عمل کرد. مقصود بنده این است
بنده که یکی از پیشنهاد کنندگان بودم فقط از نقطه
نظر آزادی عقیده این پیشنهاد را کردم و رفقای بنده هم

از همین نقطه نظر پیشنهاد کردند ولی نادیدن این وضعیت
و اینصورت بنده شخصاً پیشنهاد خودم را برای خانه دادن
باین وضعیت استرداد میکنم
رئیس - آقای دادگر

دادگر - عرض کنم بنده توجه آقای حاج شیخ
بیات را باین مسئله جلب میکنم که همه ما با بحمدالله
شریفیم و عمل می کنیم بر همان چیزی که معتقدیم
(نمایندگان - صحیح است) و واقعاً اگر بنا شد که
يك مختصر پوششی اجازه بدهد که انسان دارای
الوان مختلفه بشود يك چنین انسان قابل زیست
و زندگانی نیست ما تمام بافراغ خاطر و بدون اینکه
نحت تأثیر هیچیک از عوامل مؤثره واقع شده باشیم
رای داده ایم و خواهیم داد و بالاخره توجه جنابعالی
را جلب میکنم که فراموش نفرمائید تعبیر کردن اینکه
شصت نفر رأیشان از روی عقیده و اراده نیست این برای
مؤسسه مضر است و نباید اجازه داد که اینطور تعبیر
و تفسیر بشود که يك عده شصت نفری که مبعوث از
طرف ملتی هستند برای خاطر يك ملاحظاتی که مثلاً
اگر دست روی ظرف بگذارند یا نگذارند عقیده شان
متغیر و متلون میشود ما و رفقای ما از روی معتقدات
خودمان رای داده ایم و هیچ چیزی هم در ما تأثیر
نداشته است.

جمعی از نمایندگان - صحیح است

رئیس - بقیه را بقیام و قعود رای میکنیم رای
گرفته میشود بقسمت هفتم آقایانیکه تصویب میکنند
قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. قسمت هشتم مطرح است.
آقای فیروز آبادی در قسمت هشتم پیشنهاد کرده اند که
مبلغ دویست هزار تومان صد هزار تومان بشود:

فیروز آبادی - پیشنهاد را بخوانند
(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در فقره هشتم جهت ساختمان
مجلس ها بطرز جدید در طهران و ایالات و ولایات نوشته
شود يك صد هزار تومان.

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده بارها عرض کرده ام باز هم
عرض میکنم ما اگر ساختمان خانهای ملت را بطرز جدید
کنیم بهتر از مجلس های ملت است ما باید کاری کنیم
که هیچوقت مردم به مجلس نروند. نباید کاری بکنیم
که آنها تشویق به مجلس بشوند و بارها عرض کرده ام که
این مجلس هائی که هست خدا میداند خیلی بهتر از منزل
های ما است (حالا چند نفر از آقایان که خانهایشان
خیلی بزرگ و عالی است استثناء کنیم) مراتب بهتر از
تمام خانهای ما است با وجود این در بیست نقطه از ایران
هم که بخواهند مجلس بطرز جدید بسازند دویست هزار
تومان زیاد است. فرض بفرمائید در دزدآب یا دامغان
که بخواهند مجلس بسازند باید به بینند وضعیت دامغان
چطور است. مگر چندتا شهر است؟ بیست تا شهر است شما
بخواهید در آنجا مجلس بسازید دویست هزار تومان چرا؟
طهران که مجلس دارد بکفدري هم میخواهید ترفی بدهید بسیار
خوب ده هزار تومان که خرج کنیم خیلی بهتر از این
میشود. با این وضع مالیه مملکت دویست هزار تومان
ما خرج تعمیر و ساختن مجلس ها میکنیم این يك
چیزی است که بعقیده بنده صلاح ما نیست. صلاح ما
این است که قسمی کنیم که کسی در مملکت ما جنایت
نکند که هر روز برود مجلس و آن هم وقتی است که
مردم نان داشته باشند ولی اگر باین وضع باشد همه
دزد میشوند و صد تا مجلس هم بسازید کفایت نمیکند.
ما باید کار و نان جهت مردم پیدا کنیم و این پولها
را خرج کار برای اینها بکنیم خرج کارخانجات بکنیم
تروم مجلس برای این بیچاره ها درست کنیم مجلس
خوب کدام است؟ مجلس خوب همان خانه هایشان است
که بروند در خانه هایشان زندگانی کنند. باین نظریات

بنده بااصلش مخالف بودم اما چون میدیدم که بااصلش مخالفت
کنم پیش نخواهد رفت مثل اینکه حالا هم میدانم پیش نبرود
این پیشنهاد را عرض کردم که صد هزار تومان خرج محسها بکنید
صد هزار تومان دیگر را بصارف لازمه مملکت برسانید
مخبر - اینکه فرمودید که باید يك کاری کرد که مردم
بمجلس نروند شرطش ساختن مجلس است

فیروز آبادی - خیر اشتباه است

مخبر - و این مبلغی هم که منظور شده است کافی
نیست فقط برای چند مجلس بطرز جدید کفایت میکند
و تعمیر بعضی محسهای فعلی است و اگر بخواهید تمام
محسها را بسازید بیش از این مبالغ پول میخواهد حالا
که برای الغاء کابینه لاسیون و اجرای قانون جزا که
محسها را مقرر میکنند فقط برای دزد هم نیست این محسها
شاید يك اشخاص دیگر هم آنجا ها بروند. باید محسهای
ماطوری باشد که دنیای متمدن بیسندند این مبلغ هم کافی
نیست بیش از اینها هم لازم است فقط برای چند مجلس
در مرکز و بعد هم در سرحدات و بعد تعمیر محس های
موجوده است.

رئیس - رای می گیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد
آقای فیروز آبادی. آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام
فرمایند

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. رای گرفته میشود به
دویست هزار تومان آقایان که تصویب می کنند قیام
فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. آقای روجردی پیشنهادی
داده بودند راجع بخدم جلسه بنده فراموش کردم بخوانم
روجردي - در اصل مطلب کسی مخالفتی ندارد.
اشخاصی که باید موافق باشند موافقت ولی هفت فقره

از لایحه که آمده است تصویب شده است و گذشته است پنج فقره دیگر باقی داریم . اگر بخواهید تصویب فرمائید دو ساعت دو ساعت و نیم طول میکشد . بنده باین مناسبت پیشنهاد ختم جلسه کردم

رئیس - آقای دادگر

دادگر - عرض کنم ملاحظه فرمودید که آقای بیات از تعقیب آن رویه که اسباب اسرار وقت بود صرف نظر فرمودند و بنده از این کار قلباً از ایشان متشکرم و چیزی هم باقی نمانده است یکی دوتا رأی دیگر مانده است آنهم با این تسهیلاتی که برای ما کردند ما تمام میکنیم و بعد ختم میکنیم .

بروجردی - بنده استرداد میکنم

رئیس - قسمت ۲۴ مطرح است . در قسمت ۲۴ کسی پیشنهادی نداده است رأی میگیریم بقسمت ۲۴ . خرید لایراتوارها دوازده هزار تومان آقابانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد . قسمت ۲۵

روحی - بنده پیشنهادی تقدیم کرده ام

رئیس - پیشنهاد جنابعالی ممکن نیست قبول شود مخالف نظامنامه است چون تقاضای تجزیه شده است .

(پیشنهاد آقای روحی بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که فقره هشت و نه در يك قلم ذکر شود

رئیس - تقاضای تجزیه شده است . رأی میگیریم

بقسمت ۲۵ آقابان موافقین قیام فرمایند

(غلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . قسمت یازدهم مطرح است .

آقای دادگر پیشنهادی داده اند .

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم راجع بساختن و تعمیر قیور

و بعلاوه قطع نظر از این که بنده بخواهم بروم روی آن حرفهای عادی و عرفی که غالباً گفته میشود و شماره میشود محسبات آن مرقع و اهمیت های آن موقع بقدری بر ملاء است که بخواهم عرض کنم بنده فقط خواستم عرض کنم که تعمیر قیور سلطنتی و داشتن قیور مجلله برای يك ملت از رسوم و عادات ملی است و این مسئله را ما بهش باکال رغبت رای میدهیم و نسبت باین مسئله بخصوص اگر ممکن بود رای مضاعف بدهیم رای مضاعف میدادیم (صحیح است)

رئیس - پیشنهادی از طرف آقای فیروز آبادی رسیده است که مقدم است

دادگر - بنده استرداد میکنم

رئیس - پیشنهاد آقای فیروز آبادی بمبلغ هشتاد هزار تومان است

(بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در فقره یازدهم نوشته شود برای ساختمان تعمیرات قیور سلطنتی بمسئولیت وزارت مالیه هشتاد هزار تومان

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده در این پیشنهاد دو مقصود دارم يك مقصودم این است که ممکن است قیور سلطنتی را به هشتاد هزار تومان هم تعمیر کرد يك قدری ارزش که در گذشته خرج شده و يك قدری باقی است آن قدری که خرج شده بدهند و آن قدری که باقی است صرف مخارج لازمه دیگر بکنند و هشتاد هزار تومان هم کفایت میکند . عرض دیگرم در این پیشنهاد این است که نوشته توسط وزارت دربار . وزیر دربار که مسؤل مجلس نیست باید يك کسی کار بهش واگذار شود که مسؤل مجلس باشد . آقای وزیر دربار مسؤل مجلس نیستند که ما از ایشان توضیح بخواهیم که در کجا خرج شده یا در کجا کهنه باین ملاحظه بنده پیشنهاد کردم که توسط وزیر

مالیه بشود او خودش میداند بهتر که واگذار میکند بکنند که فردا ما بتوانیم از او سؤال کنیم که این هشتاد هزار تومان کجا خرج شده است بنده باین ملاحظه این پیشنهاد را کردم

وزیر عدلیه - در اینجا در جلسه قبل راجع بهین موضوع يك مذاکرانی شد و سوء تفاهمی ایجاد شد بنده مخصوصاً این موقع را مغتنم میشمارم برای اینکه رفع آن سوء تفاهم را کرده باشم اساساً این مبلغی را که آقا ملاحظه میفرمایند در اینجا نوشته شده از برای تعمیرات قیور سلطنتی این يك نارنجچه دارد پس از نهم آبان البته آقابانی که رفته بودند و دربار را دیده بودند خرابی اوضاع دربار و عمارات آنجا را بخاطر دارند بنیاد که يك تعمیراتی بشود و يك تعمیراتی که خیلی فوریت و ضرورت داشت از برای این کار به وزارت فواید عامه و مالیه مراجعه شد وزارت فواید عامه فرستاده بازدید کردند مخارجش را عین این مبلغی که در اینجا ملاحظه میفرمائید باز دیدی است که شده بود از برای تعمیرات در آن موقع پولی حاضر نبود یعنی اعتباری اجازه داده نشده بود و تعمیرات را هم نمیشد گذاشت بنابر این اعلیحضرت خودشان يك مبلغ پولی که لازم بود دادند و شروع شد به تعمیرات تمام این مخارج در تحت نظر و توسط مأمورین وزارت فواید عامه و وزارت مالیه بوده و قسمتی که در این جا خرج شده است اسناد خرجش الان در مالیه موجود است آن قسمتی از این کار راجع بوزارت دربار بوده است که گمان میکنم هر کس تصدیق میکند که

بعده وزارت دربار است و آن عبارت از دستور العمل کار بوده است یعنی دستور تعمیرات که کجاها را بایستی تعمیر کرد این دستور را البته تصدیق میفرمائید از طرف کسی باید داده شود که بصیر آن کار بوده است ولی مخارج بطوری که عرض کردم و هر کدام از آقابان که بخواهند میتوانند ملاحظه کنند در تحت نظر وزارت مالیه واقع شده است و باز دید مخارج را هم وزارت فواید عامه

کرده است يك مبلغی باین ترتیب خرج شده است يك مبلغی که بنده صورتش را ندارم آقایان کمیسیون بودجه باید اطلاع داشته باشند عده از کسبه و اشخاصی که کار کرده اند نجار و کوره بز و امثال اینها طلب دارند در هر حال بنده میخواستم این را عرض کنم که این خرج که از ابتداء توسط دربار شده باز دید منظمی شده و در تحت نظر وزارت مالیه بوده است و این اعتباری را که آقایان تصویب میفرمایند گمان نمیکنم از هیچ حیثی از این قسمتها اصلاً تماسی با وزارت دربار داشته باشد مگر در آن قسمتی که عرض کردم و بنا بر این مسؤلش هم وزارت مالیه است.

رئیس -- آقایانیکه پیشنهاد آقای فیروز آبادی را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس -- قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای زعیم.

(باین مضمون قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم عبارت (توسط وزارت دربار) حذف شود

رئیس -- آقای زعیم

زعیم -- این لایحه بطوری که آقایان ملاحظه فرموده اند چندین قلم خرج است که هر کدامش تحت نظر وزارت مالیه میشود و این البته با دستورالعمل و بازدید و انجام منظور وزارت خانه مربوطه است مثلاً قسمت لایقوار ساختن مدرسه ساختن محبس ها البته ساختن محبسها را هم وزارت عدلیه درس نظر دارد هم وزارت داخله و هیچ هم در این لایحه نوشته نشده و اسم برده نشده است بنده يك نظر اصولی داشتم لازم نیست در اینجا نوشته شود توسط وزارت دربار خود وزارت مالیه توسط هر کس که میخواهد البته وزیر دربار بهترین شخصی خواهد بود که بتواند انجام این مقصود را بنماید این دیگر محتاج بذکر نیست بنده عرض کردم که این

یکی از نمایندگان -- ششصد و هفتاد هزار تومان رئیس -- سی و ادهزار تومان کسر میشود ۶۶۷ هزار تومان آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد

بعضی از نمایندگان -- ورقه لازم است

رئیس -- ورقه لازم است ولی تبصره هائی پیشنهاد شده است. پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب.

(بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل اضافه شود.

وزارت مالیه مکلف است صورت جمع و خرج این لایحه را بمجلس بیاورد.

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب -- بنده که این پیشنهاد را کردم از نقطه نظر حفظ اصول است. خود آقایان اکثریت هم تصدیق دارند با اینکه چند دوره است بی در پی ما مجلس داشته ایم هنوز لایحه تفریغ بودجه بمجلس نیامده و با اینکه یکی از وظایف اولیه ما این است معذک تا کنون عمل نشده است و یکی از اصول مسلمه مشروطیت این است که آقایان نمایندگان کاملاً در دخل و خرج مملکتی نظارت کنند و ما باید همیشه این اصل را رعایت کنیم و در این لوائح مالی که متدرجاً می آید ما باید لایحه تفریغ بودجه را هم به بینیم و او را در نظر بگیریم مستحضر شویم که در خزانه مملکت چه وارد شده و چه خرج شده است مطابق قانون مسؤل این دخل و خرج و مسؤل این کار در مملکت وزیر مالیه است. و در سال وزیر مالیه باید بگوید و اعلان کند که از این ملت چه قدر گرفته میشود و مثلاً فلان مقدار هم خرج میشود بنده که یکی از اعضاء مجلس هستم میدانم چه قدر از این مردم میگیرند ولی میدانم چه قدر خرج میکند. خرج کردن را فقط

می شنویم و لوائح را میآورند این جا و از تصویب مجلس میگذرانند. ما تا کنون موفق نشده ایم یعنی وزیر مالیه تا حالا نتوانسته لایحه تفریغ بودجه را بمجلس بیاورد و تا کنون دولت های وقت موفق نشده اند بر طبق قانون محاسبات لایحه تفریغ بودجه را بیاورند. و ما از صورت دخل و خرج مطلع شویم و البته پس از آنکه آن لایحه این جا آمد آقایان مستحضر خواهند شد و دیگر بر نمیدارند يك دفعه دو هزار و پانصد تومان انومبیل بخرند یا هفت هزار تومان بدهند بکسی که فقط میگوید من طلب دارم و گمان نمیکنم این نظریه مخالف با نظر اکثریت باشد بلکه يك مسئله اساسی است. بنده می گویم صورت دخل و خرج را به مجلس بیاورند و نتیجه این خواهد بود که وقتی دولت مجبور شد لایحه تفریغ بودجه را به مجلس بیاورد یا اینکه فهمید باید بیاورد آنوقت قطعاً در مخارج بیشتر ملاحظه میکند و تکلیف خودش را بهتر میفهمد از این جهت بنده این پیشنهاد را کردم و گمان میکنم که بد نباشد حالا دیگر اگر آقای مخبر یا دولت یا آقایان اکثریت قبول نکنند مختارند.

رئیس -- آقای یاسائی

یاسائی -- بنده خیلی متأسفم که آقای آقا سید یعقوب دو سه روز است رویه خودشانرا تغییر داده اند خودشان تصدیق دارند که قانون محاسبات عمومی مصرح است که دولت باید لایحه تفریغ بودجه را تهیه و بمجلس بیاورد این لایحه خرج هم جزو يك لایحه است که ما کراراً در این جا تصویب کرده ایم و يك همچو تبصره هم پیشنهاد نشده است بالاخره اگر لایحه تفریغ بودجه را دولت در مجلس آورد ممکن است شما در تمام قسمت هائی که خرج شده و بمصرف رسیده است آنوقت نظارت کنید مخصوصاً نسبت باین قلم درشت که ششصد و پنجاه هزار تومان است میتواند نظارت و رسیدگی کنید علاوه این تعریضات و تلو بجانای که در اینجا شده در اینجا مورد ندارد همان اندازه که ما علاقه با اداره مباشرت داریم و اجازه ندادیم

که مالیه در امور اداره مباشرت دخالت کند همینطور هم راضی نشوید که نسبت بمقامات عالیه يك حرف هائی گفته شود نیمور تاش آدمی است که پول باریك پهلوی او یکی است بالاخره لازم به تعریض و تلویح نیست این لوابجی که شما میگذرانید در تحت نظارت های مختلفه میروند آنوقت خرج میشود. مثلاً نماینده وزارت فوائد عامه هست نماینده وزارت مالیه هست و اینها در کلیه قسمتها نظر دارند بنابراین هیچ جای نگرانی نیست و خواهش میکنم آقایان کمتر از این مذاکرات بفرمایند

آقا سید یعقوب - اجازه میفرمائید

رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - چون بنده میترسم باین چیزهائی که خارج از موضوع است جواب بدهم ولی عرض میکنم صحبت وزیر دربار در بین نبود بنده خواستم يك اصل مشروطیت را تذکر بدهم و برای اینکه آقایان مرا اذیت نکنند استرداد میکنم. چیز غریبی است!!!

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

(شرح ذیل خوانده شد)

ماده الحاقیه را پیشنهاد میکنم
ماده الحاقیه - اعتبار محبسها در درجه اول برای ساختن محبسها در مرکز و ولایات سرحدی مصرف شود
رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - با ارادتی که با آقای یاسائی دارم غالباً در يك مسائلی اشتباه میکنند بنده از اسمان صحبت میکنم ایشان بریسان جواب بنده را میدهند. بنده از محبسها صحبت میکنم ایشان از جای دیگر حرف میزنند صورت مجلسها که در این مدت تنظیم شده قضاوت میکنند و از آقایان استدعا دارم که بعراض بنده توجه بفرمایند بنده نسبت به آن موضوعی که آقای یاسائی اشاره کردند هیچ نظری نداشتم. عقیده که ایشان بوزیر دربار دارند بنده خیلی بیشتر دارم بنده خوب میدانم که چقدر در

آزادی خواهی زحمت کشیده اند و کار میکنند آقای یاسائی خوب نیست که این حرفها را بخرج من بدهید بنده پیر مرد هستم و رفیق ایشان ولی شما پرورز آمدید و حالا در این مورد بعد از بیست سال نازه میخواهید وزیر دربار را بمن بشناسانید. حالا در این موضوع ماده الحاقیه هم کان میکنم آقای یاسائی با من موافقت کنند بنده با آقای وزیر عدلیه مذاکره کرده ام و با آقای دکتر طاهری هم صحبت نموده ام و البته تصدیق میفرمایند حالا که ما يك قدمی برای الغاء کاپی تولاسیون برداشته ایم و حاضر شدیم که يك مخارجی برای ساختن محبسها بکنیم اقلاً خوب است که نتیجه اساسی از این کار بگیریم بنده هیچ نظر ندارم مقصودم این است که حالا این قدم را برداشته ایم و بینی بسین الله اول از اعلیحضرت شروع شد و بعد هم مجلس و دولت در این کار اقدام کرد و گفت که کاپی تولاسیون باید تلفو شود و این حقیقتاً يك مسئله اساسی و حیاتی برای ملت و حیثیت مملکت ایران است و برای عملی شدن این طرز مهم یکی از قدمهائی خوب و اولیه این است که محبسهای خوب بطرز جدید بسازیم و چون ما می خواهیم يك قدم هائی بطرف ترقی برداریم و در این مورد هم چون بیشتر ملاحظاتی ما در بودجه است مثلاً در بندر پهلوی و بنادر جنوب است و بیشتر در این نقاط سرحدی قنسولها قضاوت و حکومت می کنند فعلاً که بحمدالله ما موفق شده ایم و عدلیه ما موفق شده است که تمام شعب خودش را بسط دهد و در ایالات و ولایات شعبه عدلیه تاسیس کند بهتر این است که این اقدام یعنی ساختن محبسها اول از دروازه مملکت یعنی از سرحدات شروع شود و ما اول باید این نقاط سرحدی را تحت نظر بگیریم. عبارتی که از کبیسون گذشته بود این بود که در طهران و ایالات و ولایات. و بنده از نقطه نظر حفظ و تقدم سرحدات این پیشنهاد را کردم و آقای وزیر عدلیه هم عرض کردم و ایشان هم موافق بودند که

اول یعنی در درجه اول این کار از مرکز ولایات سرحدی شروع شود بعد همینطور بالا برویم و ایالات و ولایات بپردازیم. چون چنانچه عرض کردم ولایات سرحدی بمنزله دروازه مملکت است و اول جایی است که در آنجا قنسول قضاوت می کنند و حقوق ما را پایمال میکرده اند و حالا بحمدالله موفق شده ایم که يك عدلیه قانونی که حقوق همه را بطور تساوی حفظ کند دائر کنیم و کاپیتولاسیون را لغو کرده ایم بهتر این است که این نکته هم رعایت شود و این کار از سرحدات شروع شود دیگر بسته بنظر آقایان است میخواهید بعراضم گوش بدهید مختارید. گوش نمیدهد خودتانید بهر حال این عراض بنده بود.

مخبر - با این نظر کسی مخالفت ندارد ولی چون ناچار وزیر عدلیه و وزیر داخله خودشان در کار هستند و در ساختن و تعمیر محبسها نظارت دارند البته نظریه آقای آقا سید یعقوب را مراعات خواهند کرد و البته اگر بنظر خودشان باشد بهتر است برای اینکه هر جا که صراح دانستند مقدمه شروع میکنند و چون اکثریت کبیسون بمن اجازه نداده قبول کنم لذا این پیشنهاد را نمیتوانم قبول کنم

آقا سید یعقوب - من گفتم خدا یکی است

رئیس - آقای حاج آقا رضا رفیع

حاج آقا رضا رفیع - عرض میکنم نظریه آقای آقا سید یعقوب وقتی باید تأمین شود که دولت طرف اعتماد مجلس نباشد. ولی يك دولتی که طرف اعتماد مجلس است و بالاخره خودش لایحه میآورد که فلان مبلغ باید خرج محبسها شود این را دیگر نباید خیلی مقید کرد برای اینکه ممکن است يك نقطه که نه در مرکز باشد و نه نقطه سرحدی بیست تومان تعمیرات لازم داشته باشد آنوقت با این پیشنهاد دیگر دولت نمی تواند خرج کند زیرا آزاد بیست ما باید دولت را آزاد بگذاریم و البته بخود دولت از نقطه نظر الغاء کاپی تولاسیون این پیشنهاد

را به مجلس کرده خودش تمام نظریات و نکات لازمه را مراعات خواهد کرد و هر وقت صلاح دانست خودش طبعاً از سرحدات شروع خواهد کرد بنا بر این گمان میکنم ما دست دولت را به بندیم چندان فائده خوبی داشته باشد.

آقا سید یعقوب - بنده که امروز لا اله الا الله هم بگویم پذیرفته نیست استرداد میکنم

رئیس - جمع اقلام را که عرض کردم ششصد و شصت و هفت هزار تومان است اشتباه شده ششصد و شصت و يك هزار و دویست تومان است حالا با اوراق رای میگیریم باین ماده واحد

(در این موقع اخذ و شمارش آراء بعمل آمده بترتیب ذیل نتیجه حاصل شد)

ورقه سفید علامت قبول ۷۰ ورقه کبود علامت رد پنج

رئیس - عده حاضر ۸۸. با هفتاد رای تصویب شد حاج آقا رضا رفیع - هفتاد و يك رای سفید بود

رئیس - آن ورقه محسوب نمیشود. معمول این طور بوده که آن اوراقی که اداره مباشرت طبع میکنند و می دهند همان مناط است (گفته شد صحیح است) اسامی موافقین

آقایان. جهانشاهی - وکیلی طباطبائی - دیوان بیکی میرزا عبدالحسین - نگهبان - سلطان محمد خان عامری دکتر لقمان - فرهمند - محمد ولی میرزا - میرممتاز - حقنویس - خوئی - مولوی - مفتی - اسکندر خان مقدم - اعظمی - ابراهیمی - ملک آرائی - دکتر رفیع خان امین - سید حسین آقایان - فهیمی - اعتبار - نجومی - غلامحسین میرزا مسعود - سید کاظم - افشار لیقوانی - دهستان - حیدری - ملک ابرج پور نیمور کلای - احتشامزاده - محمد تقیخان اسعد - وزیری - دولتشاهی - جوانشیر - ساکینیان - ارباب کیخسرو -

شریعت زاده - موقر - اسفندیاری - امیر اسدالله خان
عامری - محمدآخوند - باسانی - اسکندری - دکتر سنک
نوبخت - پالیزی - دکتر طاهری - کی استوان - محمود رضا
عصر انقلاب - دادگر - صالحی لرستانی - روحی - الحمی
عمادی - ملک مدنی - خطیبی - حاج آقا رضا رفیع -
طباطبائی دیبا - نفع الاسلامی - نفع الاسلام بروجردی -
عباس میرزا - عراقی - ایلخان - خواجوی - افسر -
جلالی - میرزا عبدالله خان وثوق
اسامی مخالفین

آقایان. زعیم - تقی زاده - دکتر مصدق - فیروزآبادی
شیخ العراقرین بیات

رئیس - آقای دکتر مصدق

دکتر مصدق - نظر بفرمایشی که نماینده محترم آقای
دادگر فرمودند لازم بود که بنده بطور اختصار عرض
کنم. هر قدر مخاطب اهمیتش بیشتر باشد متکلم چون
خیلی کوچکتر است در عرایض خودش کستاخ تر است. مثلاً
اگر بخواهیم با خدا صحبت کنیم چون نمی توانیم برای
خدا يك القابى قائل شویم از این جهت میگوئیم خدا با
تو برای اینکه مقام خدا بقدری بزرگ است که هر لقبی
ما درست کنیم باز مقتضی با آن مقام نخواهد بود و
بعبارة اخري هر چه بگوئیم کم است بنده اگر آن روز
عرایضی عرض کردم مقصودی نداشتم. فقط مقصودم
اظهار عقیده بود که در فقرات هفت و یازده بعرض رساندم
و باز هم بهمان عقیده خودم باقی هستم و فرقی نکرده.
و حالاً هم عرض میکنم که در مجلس شورای ملی شخص
نماینده آزاد است و می تواند عقیده خودش را ازادانه
اظهار کند بنا بر این هیچوقت نباید مورد کله همقطاران
خودش واقع شود بنده عقیده ام همان بود که عرض کردم
تغییر سلطنت برای ان بود و اشخاصی که این اقدام را
کردند گفتند که در این مملکت يك کسی باید سلطان
شود که از بین توده مردم بیرون آمده باشد و در نتیجه
از حالت ملك با اطلاع باشد و با ملت همدرد باشد.

باین جهت بنده گفتم که تا خانه ملت آباد نشود قصر
سلطنت باید بهمین حال باقی باشد اول باید خانه ملت را آباد
کرد بعد قصور سلطنتی را و عقیده ام این است که هیچوقت
در هیچ جا مقام و عظمت پادشاه به داشتن قصور عالیله
مربوط نیست بلکه مربوط بخدمانی است که آن پادشاه
بملت خودش کرده و امیدوارم انشاء الله اعلی حضرت همایون
همینطور که از اول در زندگانی سربازی يك خدمانی کرده
اند و همینطور هم که فرزند رشید این مملکت و فرزند ارجمند
این مملکت هستند و امید واریم همه ایرانی ها در تحت
توجهات ایشان به مقامات بزرگ و به حیثیات و بالاخره
همه چیز بهره مند شوند.

رئیس - آقای تقی زاده

تقی زاده - بنده يك کلمه خیلی مختصری می خواهم
عرض کنم و در این مطالب نظری داشتم ولي نوبت به
بنده نرسید راجع باین صحبتهایی که در اینجا مذاکره
شد از طرف دوسه نفر از آقایان يك نکته در اینجا گفته شد
که اگر بنده یا يك کسی دیگر جواب ندهیم و از آن صحبتی
نکنیم شاید همچو تلقی شود که این حرف از طرف تمام
مجلس بوده خصوصاً که آقای وزیر عدلیه که در اینجا بودند
هیچ اظهاری نکردند و در این باب چیزی فرمودند بنده
عقیده ام این است که اگر چند نفر در مجلس شورای ملی
عقایدشان این باشد ولی اکثریت مجلس بر خلاف این
عقیده است. در اینجا اظهار شد که ما محبس های
خودمان را مرتب و منظم میکنیم برای اینکه یکی از اتباع
ممالک خارجه مقصر شود در آنجا برود ولي باید عرض
کنم که ما هیچ این نظر را نداشته ایم که افراد ملك
خودمان را اگر مقصر شوند به سیاه چال ببریم و اتباع
دیگران را باین محبس ها بیاوریم مقصود این نیست.
اینکه در مورد محبس ها مکرر در مکرر از کاپی نولاسیون
صحبت میشود به عقیده بنده بی جا است. و اگر بعضی
از آقایان صحبتی میکردند شاید برای تأکید مطلب بود
ما زود تر محبس های خودمان را درست کنیم. چنانچه خود

بنده در چندی قبل در اینجا سؤال کردم و راجع به محبسها
و محبوسین از دولت سؤال کردم و گفتم چرا این محبس
ها درست نمیشود و اگر این بیچاره ها تقصیری کرده اند
دیگر محکوم باین عذاب های فوق العاده که نیستند
غرض این است که نظر ما و مجلس از اول اصلاح و
تعمیر و ساختمان محبس ها بود و چون این مذاکره در
مجلس شد لازم بود جوابی داده شود (از طرف نمایندگان
صحيح است)

وزیر عدلیه - گر چه نماینده محترم در این باب اشاره
کردند ولی اینکه بعضی از آقایان مذاکرات فرمودند و
جواب عرض نکردم برای این بود که مطلب را خیلی
واضح میدانستم حتی در يك مورد دیگر خود بنده راجع
باین موضوع محبس ها صحبت کردم و مخصوصاً خاطر
است که گفتم محبس ها را برای اشخاصی که محکوم و
محبوس می شوند باید ساخت و نیز عرض کردم که باید
يك کاری بکنیم که محبس های ما قابل تحمل باشد.

(مجلس یکساعت و نیم از ظهر گذشته ختم شد)

و این اظهار البته از نقطه نظر مملکت و افراد خودمان
بود. و مربوط بکسی نیست. و بنده این مسئله را
خیلی واضح و روشن میدانم بطوریکه لازم میدانم
در مورد اظهار آقایان جوابی عرض کنم. حالا که
آقا این اظهار را فرمودند کان نمیکم هیچکس با آن
مخالف باشد و کان میکم نظر همه آقایان نمایندگان است
و دولت هم کاملاً با این نظر موافق است

رئیس - جلسه آتیہ روز سه شنبه دستور هم اگر
صلاح میدانید و تصویب میفرمائید لایحه بلدیہ
وزیر عدلیه - لایحه ناکس بندر ها يك لایحه است
که خیلی فوریت دارد برای اینکه چند روز است پرت
را تحویل داده اند. و لازم است که این لایحه زود
تر بگذرد. و يك لایحه دیگر است راجع بمحقوق رئیس
بانك. این دو لایحه نهایت لزوم و اهمیت را برای دولت
دارد. بعد هم البته لایحه تمدید اختیارات رئیس مالیه

قانون

اجازة پرداخت اعتبارات مخصوصه از محل اضافه عایدات ۱۳۰۵

مصوب ۲۷ دیماه ۱۳۰۶

- ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است اعتبارات ذیل را از محل اضافه عایدات ۱۳۰۵ تأدیه نماید
- ۱ - برای اعطاء قرضه بکارخانه پارچه بافی اصفهان که مطابق قانون ۲۵ دیماه ۱۳۰۵ اعتبار آن تصویب شده و اینک محل آن از اضافه عایدات ۱۳۰۵ تا مهین میشود ۱۰۰۰۰۰۰۰ قران
  - ۲ - برای جبران کسر عایدات سجل احوال در ۱۳۰۵ و سرمایه جهت عملیات اداره سجل احوال در ۱۳۰۶ ۱۰۰۰۰۰۰۰
  - ۳ - قیمت چراغهای دریائی بحر خزر ۱۳۰۰۰۰۰
  - ۴ - برای مخارج ابتدائی و غیر جاری مربوط بتلگراف ک. سیم ۴۸۲۰۰۰۰
  - ۵ - برای اعانه سلیماس ۱۰۰۰۰۰۰
  - ۶ - برای تهیه مصالح و لوازم کارخانه مدرسه صنعتی ۱۰۰۰۰۰۰
  - ۷ - برای ساختمان محبسها بطرز جدید در طهران و ایالات و ولایات ۲۰۰۰۰۰۰۰
  - ۸ - برای خرید لابراتوارهای مدارس متوسطه ایالات و ولایات و انائیه مربوطه بانها ۱۲۰۰۰۰۰
  - ۹ - برای تهیه لابراتوار مدرسه طب و انائیه مربوطه بان ۱۰۰۰۰۰۰
  - ۱۰ - برای مخارج ساختمان و تعمیرات قصور سلطنتی توسط وزارت دربار ۱۳۵۰۰۰۰۰

جمع ۶۳۸۲۰۰۰۰ قران

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه هفدهم دیماه یکهزار و سیصد و شش شمسی بتصویب

رئیس مجلس شورای ملی حسین پرنیا

مجلس شورای ملی رسید